

kori gödör vágta, így a vázhoz tartozó koponya hiányzik, a gödörből azonban a koponya töredékein kívül további, minden bizonnyal a sírhoz tartozó mellékletek kerültek elő: egy behúzott peremű, bütyökdiszes tál, illetve egy nagyobb, gömbös testű, függőlegesen átfúrt fülű edény töredékei.

A sír rítusa és mellékletei alapján a középső réz-kor időszakára datálható és beilleszthető a Ludanice kultúra ismert fővárosi lelőhelyei közé. A korszak főváros vidékén megfigyelt temetkezési szokására jellemzőek a magányos sírok – amilyen a Duna-parton feltárt sír is lehetett – esetleg néhány temetkezésből álló kis temetők.

A következő régészeti horizontot a Harangedény-Csepel-csoport kora bronzkor II. fázisára datálható telepjelenségei képviselik. A kora bronzkori települést a római kori út alatti kb. 60–70 cm vastagságú barna kultúrrétegből nagyobb mennyiségben előkerült kora bronzkori kerámia jelzi. A 2. számú kutatóárokban egy vöröses, paticsos folt alatt egy – a sárga altalajba mélyülő – kora bronzkori gödör is előkerült, nagyobb mennyiségű kerámiával és állatcsonttal.

A lelőhelyről egy a késő bronzkor végére, az urnamezős kultúra időszakára datálható turbántekercses peremtöredék is előkerült a 3. számú kutatóárok barna rétegéből. Az egyetlen töredék alapján komolyabb településtörténeti megállapítások nem tehetők, elképzelhető azonban, hogy a közelben létezhetett egy urnamezős lelőhely, a kultúra lelőhelyei ugyanis sűrűn követik egymást a békásmegyeri Duna-parton, sőt a szomszédos Hajógyári-szigeten is kerültek elő urnamezős leletek.

A római kori út alatt a terület déli részén néhány szürke, korongolt kelta kerámiatöredék került elő, és a 3. számú kutatóárokban egy mély, paticsos betöltésű gödörből kora bronzkori töredékek mellett kelta cserepek is előkerültek. Ezek egyértelműen jelzik a terület késő vaskori lakottságát, hasonlóan a békásmegyeri Duna-parton korábban előkerült kelta leletekhez.

Munkatárs: Havas Zoltán régészhallgató. A területen talajmintát vett dr. Fülek György a Szent István Egyetem munkatársa.

ZSIDI PAULA – REMÉNYI LÁSZLÓ

55. Budapest, III. Pacsirtamező utca 17.

Ró

Irodaház alapozási munkáit megelőzően végeztünk feltárást a telken (hrs: 17797) 2002. október 2. és november 18. között. A telek Ny-i felén a tervezett egyszintes mélygarázs alapozása csak újkori rétegeket érint.

Az előző években 1997–2001 között feltárt, a limesutat Ny-ról szegélyező épületsorban álló nagy lakóház telekhatárát sikerült megfigyelnünk. A telekosztás valószínűleg már az 1. század végén kialakult, a két telek kerítése közt ekkor még sikátor húzódott. A terület mikrodomborzati viszonyai, jelentős K-Ny-i lejtése miatt

már a második század első felétől a sikátort megszüntették, s a két telket egyetlen kerítéssel választották el. A 2. század végén 3. század elején ez a kerítés kőből épült.

KIRCHHOF ANITA – MADARASSY ORSOLYA

56. Budapest, III. San Marco utca 24–26.

Ró

A telken (hrs: 174000–174001) 2002. szeptember 19. és november 22. között folytattunk megelőző feltárást. A katonaváros nagyobb lakóházának részlete került elő, a ház K felé, a San Marco utcai úttest alatt folytatódik. A feltárt épületrészlet a 3. század első felére keltezhető, többszörös átépítés nyomaival. Az utolsó átépítések során alakították ki a fűtésrendszert, többperiódusú, egymást kiváltó praefurniumot és fűtőcsatornát sikerült megfigyelnünk.

Hasonlóan a katonaváros más pontjain mutatkozó tendenciákhoz, a városrész felhagyása után ezt a területet is temetőnek használták. Feltehetőleg az egyik parcella széle lehetett területünkön, két sírt és három állattemetkezést tártunk fel.

KIRCHHOF ANITA – MADARASSY ORSOLYA

57. Budapest, III. Selmeci utca 17.–Zápor utca 23.

Ró

2002. május 9. és május 22. között megelőző feltárást folytattunk a saroktelken. A telek DNy-i sarkánál a járda szintjétől számított 2,95 m mélység lesz az épülő ház alapozásának alja. A felső, újkori rétegeket gépi földmunkával, régészeti felügyelet mellett bontották el. Az alapozási sík a római réteget érintette, illetve a Ny-i oldalon részben bele is mélyült. A római réteg felületének nyesésekor, a telek Ny-i felén három késő római sír jelentkezett. A téglasírokat a római kor folyamán megbolygatták, kirabolták, a csontokat és téglákat visszadohányták. A harmadik, szintén bolygatott sírból érmek, övcsat és egy erősen korrodálódott vastárgy került elő. Ezt a sírt valószínűleg vakolattal látták el. A többi sírből – a csontokon kívül – leletanyag nem került elő. A téglatöredékeken tabula ansata-s illetve téglalap alakú bélyegek részletei láthatók. A sírokat ÉNy-DK-i irányban tájták.

KIRCHHOF ANITA

58. Budapest, III. Selmeci utca 26.

Ró

Társasház építését tervezték a régészetileg védett telken – az aquincumi canabae területén –, ezért szükséges volt az építkezést megelőző feltárást, amelyet 2002. november 21. és 29. között végeztünk. Az épület alapozási síkja nem érintette a római kori kultúrréteget. A terület római kori beépítettségének megállapítása érdekében 1×7,20 m kutatóárkot nyitottunk, amelyben az

újkori réteg alatt a szürke római réteg jelentkezett. Az árok Ny-i végében egy feltehetően kora római sütőkemencére bukkantunk. A feltárás során leletanyag nem került elő.

KIRCHHOF ANITA

59. Budapest, III. Selmeci utca 29.

Ró

A telken 2002 áprilisában beépítés előtt megelőző régészeti feltárást végeztünk, valamint a pincetömb kiemelése és a szomszédos házak aláréselésének gépi földmunkáival párhuzamosan folyamatos régészeti megfigyelést biztosítottunk.

A leendő mélygarázs alapozási síkja egy steril eróziós réteg alsó határára esik, innen indul egy 30–40 cm vastag római planírozási réteg. A régészeti jelenségek ez alatt a réteg alatt mutatkoznak, így az épület alatt bolygatatlanul megmaradnak.

Az alapozási sík alá mélyített kutatószonda és a liftakna mélyítésének régészeti megfigyelése alapján a San Marco utca vonalában korábban dokumentált 2–3. századi épületsáv Ny-i lezárása nem terjedt ki a kérdéses telekre. A kutatószondában ültetett növényzet nyomait sikerült megfigyelni, feltehetőleg a területünktől K-re eső római épületsáv udvarához tartozhatott.

MADARASSY ORSOLYA

60. Budapest, III. Szőlőkert utca 5.

Ø

2002. október 11. és 28. között építkezéshez kapcsolódóan végeztünk megelőző feltárást a területen (hrsz: 18878/22). Ere azért volt szükség, mert az É felől szomszédos telken (Kunigunda utca 39.) 2001-ben római út maradványai, valamint ős- és római kori sírok kerültek elő.

A 3,9×7 m alapterületű szelvényben a gép 1,2 m mélységben szedte le az újkori feltöltést, majd kézi erővel bontottunk tovább. A többrétegű újkori feltöltés (téglatörmelék, salak stb.) alatt egy sötétszürke agyagos szint mutatkozott újkori kerámiaanyaggal, felületén DNy-ÉK-i irányú világos, sárgásszürke betöltésű, 20–40 cm széles árkokkal (?). Az árkok bontásából szintén csak újkori leletanyag került elő. A további mélyítés során egy feketésszürke agyagos szint jelent meg a sötétszürke réteg alatt, amelyből bizonytalan korú apró tégladarabok kerültek elő. A bontást a jelenlegi szinthez képest 2,5 m mélyen fejeztük be értékelhető leletanyag vagy objektum nélkül, jóval meghaladva az épület alapozási mélységét.

TÓTHNÉ LÁNG ORSOLYA

61. Budapest III., Tímár utca 4.

Ró

A telken szondázó jellegű feltárást folytattunk 2002-ben. A 20. századi tereprendezések már a régészeti jelensé-

gek felső szintjeit megsemmisítették, csak néhány római kori jelenséget sikerült megfigyelni. Egy Kr. u. 2. századra keltezhető barna humuszos réteget dokumentáltunk. Az ebbe mélyedő későbbi falalapozásoknak a legalsó kőszora maradt meg, így a terület beépítettségének jellegére csak következtetni tudunk.

KIRCHHOF ANITA

62. Budapest, III. Záhony utca 4.

Ró

Az aquincumi polgárváros DK-i régiójában, a D-i városfalon kívül végzett ásatást a terület műemléki rendezése tette szükségessé. A feltárás az 1992–94. évben előkerült deversorium melletti fürdőépület (lásd Aq. Füz. 1 (1995) 44–48.) területének D-i részét, valamint a hozzá K-en csatlakozó udvarrészt érintette, amely a jelzett épületegyüttesnek mintegy egyharmadát jelenti. Az épület Ny-i irányban áthúzódik a szomszédos telekre, ezért a feltárás nem vállalkozhatott a teljes alaprajz tisztázására. Elsődleges cél a már korábban kiásott és visszatemetett alaprajzi részletek, s főleg a bemutatás szempontjából lényeges, 3. századi római kori szintek újbóli felszínre hozatala volt. Emellett elsősorban a római kori épülethez kapcsolódó udvar kisebb, még feltáratlan részeinek, – benne in situ falfestménymaradványok felszedésével – valamint a rendezési terület határán belül a D-i, mintegy 10 m széles sáv kutatására került sor.

A feltárandó területet négy, nagyjából 10×10 m-es szelvényre osztottuk. A munka mindvégig – 2002. szeptember 2. és október 21. között – kézi erővel, a kiemelt föld elszállításával történt. A műemléki helyreállítás november 29-én fejeződött be.

1. szelvény: A korábbi feltárások alapján várható volt a fürdőépülethez kapcsolódó udvarrészt keleti zárófalának előkerülése. Ezt az újkori rétegek alatt, már csak alsó kősorában fennmaradva, találtuk. A fal alapozása is egyértelműen mutatta, hogy átépítették, s D-i irányban lezárása nem maradt meg. Ez utóbbit feltételezhetően részben az a még római kori beásás tette tönkre, amelyet a DNy-i szelvénytársakban találtunk. A falalapozás szintje alatt, a sárga altalajban kirajzolódó elszíneződések sötétebb sávjai a relatíve legkorábbi, faszervezetű építményhez tartozhattak. A gerendavázis szerkezet alapján megrajzolható építmény tájolása eltér a kőépületétől, s D-i oldalon záródása is előkerült.

2. szelvény: Az 1. szelvényhez Ny-i oldalon csatlakozó felületben, az újkori szint alatt és részben benne, római kori omladék köves, K-Ny-i sávját figyelhettük meg. Az omladékot – mely feltehetőleg a legkésőbbi építési periódus pusztulásának nyomát őrzi – meghagyva É-i és D-i oldalán mélyítettünk, ahol 40–50 cm-rel mélyebben egy újabb omladékot találtunk. Mindkét omladék között római kori kerámiát tartalmazó réteg volt.

3. szelvény: A 2. szelvénytől É-i irányban nyitottuk a felületet, amelyben ismét felszínre hoztuk az udvar É-i falát, mely egyértelműen a városfal átlós irányát követ-